

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

เจตคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

ในอำเภอ สีเกา จังหวัด ตรัง พ.ศ. 2537-2539

FARMER'S ATTITUDE TOWARDS AGRICULTURAL PRODUCTION SYSTEM
AND STRUCTURAL ADJUSTMENT PROJECT IN AMPHUR SIKAO CHANGWAT

TRANG, YEAR 1994 - 1996

T096264

โดย

นายสมหมาย แสงสุก

ปพ.
๙๒๕๗๖
2540

เลขหมู่.....
ลงทะเบียน 96264
รับเดือนปี..... 2 30 1999

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

กรุงเทพมหานคร

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตร บัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

พ.ศ. 2540

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : เจตคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้าง และระบบการผลิตการเกษตร
อำเภอ สีเกา จังหวัด ตรัง พ.ศ. 2537-2539

: FARMER'S ATTITUDE TOWARDS AGRICULTURAL PRODUCTION
SYSTEM AND STRUCTURAL ADJUSTMENT PROJECT IN AMPHUR
SIKAO CHANGWAT TRANG, YEAR 1994 - 1996

โดย : นายสมหมาย แสงสุก

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก: พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ :

(คร.ทิพวรรณ ลิ้มงูร)

12 / พค. / 40

การวิจัยนี้เป็นการสำรวจเจตคติของเกษตรกรอำเภอสีเกา จังหวัดตรัง ที่มีต่อโครงการ
ปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในปี พ.ศ. 2537-2539 ซึ่งมีเกษตรกรเข้าร่วม
โครงการทั้งหมด 48 ราย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาถึงสภาพทางกายภาพเศรษฐกิจและสังคม เจตคติ
ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้าง และระบบการผลิตการเกษตร

ประชากรที่ทำการสำรวจครั้งนี้คือ เกษตรกรทั้งหมดที่เข้าร่วมโครงการปรับโครง
สร้างและระบบการผลิตการเกษตรในอำเภอสีเกา จังหวัดตรัง ในปี พ.ศ. 2537 จำนวน 40 ราย
และปี พ.ศ. 2538 จำนวน 8 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ การ
วิเคราะห์ข้อมูลเป็นการหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยเลขคณิต

สภาพทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เป็นเกษตร
กรที่มีอายุเฉลี่ย 49 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.91 ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา
ปีที่ 4 ในครอบครัวมีแรงงาน เฉลี่ย 3 คน หลังจากเข้าร่วมโครงการฯ แล้วมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย
ครอบครัวละ 7,292 บาท ต่อปี เกษตรกรทุกรายมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ร้อยละ 72.91 ให้งิน
ทุนของตนเองร่วมกับการกู้ ธ.ก.ส. ในการบริหารกิจกรรมการเกษตร เกษตรกรทุกรายมีเครื่องจักร
กลเป็นของตนเอง ร้อยละ 81.25 ใช้น้ำฝน และแหล่งน้ำในไร่นา ไม่มีระบบชลประทาน กิจกรรม
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาดเห็นนำไปเผยแพร่บนการคำ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ทำหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ คือการปลูกไม้ผล และปาล์มน้ำมัน เจตคติของเกษตรกร ที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้าง และระบบการผลิตการเกษตรอยู่ในระดับที่พอใจมาก ปัญหาที่พบหลังจากเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ คือ พื้นที่ไม่เหมาะสม เช่น ดินเค็ม ดินเป็นกรด ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ การขาดแคลนแรงงาน พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ไม่ได้คุณภาพ ตลาดจำหน่ายผลผลิตมีน้อย ปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืช ความแห้งแล้ง และ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่เมื่อมีปัญหา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากหลาย ๆ ท่านที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ ดร.ทิพวรรณ ลิ้มงูร ซึ่งเป็นประธานกรรมการปัญหาพิเศษที่กรุณาให้คำปรึกษา และแนวทางการศึกษา ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ อีกทั้งอาจารย์ พีรชัย กุลชัย ซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการปัญหาพิเศษโดยให้ความช่วยเหลือในด้านการให้แนวคิด และตรวจทานแก้ไขส่วนบกพร่องมาโดยตลอด ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งในบุญคุณของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อำเภอเสีเกา จังหวัดตรัง ทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล ทุก ๆ ขั้นตอนของปัญหาพิเศษครั้งนี้

คุณงามความดีอันที่ข้าพเจ้าพึงมี ขอมอบแด่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ผู้เคยประสิทธิ์ประสาทวิชา และผู้อุปการะคุณทุกท่าน

สมหมาย แสงสุก

เมษายน 2540

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(1)
สารบัญภาพ	(2)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตของการศึกษา	3
นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	16
ประชากร	16
เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	16
ระยะเวลาและสถานที่	17
การวิเคราะห์ข้อมูล	17
บทที่ 4 ผลและวิจารณ์ผลการวิจัย	18
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางด้านกายภาพเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้เข้าร่วม โครงการปรับโครงสร้าง และระบบการผลิตการเกษตร	18
ตอนที่ 2 เจตคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้าง และระบบการผลิตการเกษตร	26
ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ ปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร	31
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	33
สรุปผลการศึกษา	33
ข้อเสนอแนะ	34

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เอกสารอ้างอิง	36
ภาคผนวก	38
1. ข้อมูลทั่วไปของอำเภอเสีกา จังหวัดตรัง	39
2. แผนที่อำเภอเสีกา	41
3. แบบสัมภาษณ์	42

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. การกระจายข้อมูลจำแนกตาม อายุ และระดับการศึกษา ของเกษตรกรผู้ให้ข้อมูล	19
2. การกระจายข้อมูลจำแนกตาม จำนวนแรงงาน ในครอบครัว และรายได้	21
3. การกระจายข้อมูลจำแนกตาม ลักษณะการถือครองพื้นที่ แหล่งเงินทุน และเครื่องจักรกลการเกษตร	22
4. การกระจายข้อมูลจำแนกตามเครื่องจักรกล	22
5. การกระจายของข้อมูลจำแนกตาม แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร กิจกรรมการเกษตรที่ทำ และสภาพพื้นที่ก่อนเข้าร่วม โครงการฯ	25
6. ผลของการวัดเจตคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ ปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร	28
7. ผลของการวัดเจตคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับ โครงสร้าง และระบบการผลิตการเกษตรจำแนกตามเจตคติ ที่มีต่อประเด็นคำถาม	30
ตารางผนวกที่	
1. การแยกประชากรเป็นรายตำบลในอำเภอ สีเกา	39
2. การแบ่งเขตการปกครองของอำเภอสีเกา	40

สารบัญภาพ

ภาพภาคผนวกที่

1. แผนที่แสดงอาณาเขต อำเภอสิเกา จังหวัดศรีสะเกษ

หน้า

41

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

(Statement of the Problem)

การเกษตรมีความสำคัญ ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เป็นแหล่งให้อาหารและให้วัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์หลายอย่างที่จำเป็น ความสำคัญของการเกษตรมีมากมายจนเราไม่สามารถปฏิเสธได้ ดังนั้น การศึกษาเพื่อพัฒนาการเกษตรให้ก้าวทันกับโลกสมัยใหม่ ที่มีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งจึงมีความจำเป็นต้องทำอย่างต่อเนื่อง

ประเทศไทย เป็นประเทศเกษตรกรรมมาแต่โบราณ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ปัจจุบันแม้ว่าจำนวนเกษตรกรจะลดน้อยลงกว่าในอดีตก็ตาม แต่ความสำคัญด้านการเกษตรนั้นไม่ได้ลดน้อยลงเลย กิจกรรมต่าง ๆ ทางเกษตรได้เปลี่ยนแปลงและพัฒนาเป็นลำดับ อย่างไรก็ตาม ปัญหาต่างๆในการเกษตรยังไม่สามารถได้รับการแก้ไขให้หมดไปได้ เนื่องจาก การพัฒนาการเกษตรที่ผ่านมา ส่วนใหญ่มุ่งเน้นนโยบายทางเศรษฐกิจ โดยมิได้เล็งเห็นถึงความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร ส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาทางด้านการตลาดปัญหาคุณภาพผลผลิต สภาพของเกษตรกรที่ตกอยู่ในภาวะหนี้สิน และปัญหาระบบการผลิตที่ไร้ประสิทธิภาพ เป็นต้น

จากปัญหาดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้กำหนดนโยบายเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรโดยจัดทำเป็นโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรขึ้น โครงการฯ ได้รับการอนุมัติ เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2537 โดยมีระยะเวลาดำเนินงาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2539 วงเงินงบประมาณ 65,874 ล้านบาท

แผนปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร มีเป้าหมายเพื่อลดพื้นที่ การปลูกข้าวนาปรัง พื้นที่นาไม่เหมาะสม พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง พื้นที่ปลูกกาแฟ และพื้นที่ปลูกพริกไทย โดยส่งเสริมให้เกษตรกรทำกิจกรรมการเกษตรที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า และมีความมั่นคงยั่งยืนได้แก่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ ไร่นาสวนผสม ปศุสัตว์ และไม้เชื้อกระดาษ (สำนักงานปรับโครงสร้างการผลิตการเกษตรกรมส่งเสริมการเกษตร , 2537:2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ทำการเกษตร อำเภอเสีเกา จังหวัดตรัง ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ดินกรวด และขาดแหล่งน้ำธรรมชาติอาศัยน้ำฝน และแหล่งน้ำในไร่นาในการทำการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกยางพารา และทำนาปรัง ในส่วนของพื้นที่ทำนาปรังนั้น ส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่นาปล่อยร้าง ไม่ได้ใช้ประโยชน์เมื่อมีโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรขึ้นในปี พ.ศ. 2537 อำเภอเสีเกา จังหวัดตรังได้เข้าร่วมโครงการฯและได้รับงบประมาณดำเนินงานตามโครงการฯ ในปี พ.ศ. 2537 เป็นเงินจำนวน 1,689,140 บาท และปี พ.ศ. 2538 เป็นเงิน 693,000 บาท มีเกษตรกรบางส่วนสนใจเข้าร่วมโครงการฯทั้งสิ้น จำนวน 48 ราย ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้ที่มุ่งเน้นถึงเจตคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตทางการเกษตรจะให้ข้อมูลส่วนหนึ่งที่เป็นประโยชน์ ต่อเกษตรกรและผู้สนใจอีกทั้งเป็นแนวทางพัฒนาโครงการให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

(Objectives Of The Study)

1. เพื่อศึกษาสภาพทางกายภาพเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร
2. เพื่อศึกษาเจตคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้าง และระบบการผลิตการเกษตร
3. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้าง และระบบการผลิตการเกษตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(Expected Results)

1. ทำให้ทราบถึงสภาพทางกายภาพเศรษฐกิจ สังคมของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยเหลือเกษตรกรในโอกาสต่อไป
2. ทราบเจตคติของเกษตรกรผู้เข้าร่วม โครงการฯ ที่มีต่อโครงการปรับ โครงสร้าง และระบบการผลิตการเกษตร
3. ได้รับข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ส่วนหนึ่งที่สามารถนำเสนอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินโครงการฯ นำไปใช้ปรับปรุงการดำเนินงาน โครงการ ในโอกาสต่อไปให้ดีขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ทราบถึงปัญหาที่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ประสบจากการเข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุง
5. เป็นพื้นฐานให้กับงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตการศึกษา

(Scope of the Study)

งานวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับเจตคติของเกษตรกรที่มีต่อ โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในพื้นที่ อำเภอสึกา จังหวัดตรัง ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลในเดือนพฤศจิกายน 2539 จากเกษตรกรทั้งหมดที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 48 คน ซึ่งเป็นเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ในปี 2537 จำนวน 40 คน และในปี 2538 จำนวน 8 คน

นิยามศัพท์

(Definitions)

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือท่าทีของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้าง และระบบการผลิตทางการเกษตร อำเภอสึกา จังหวัดตรัง ปี พ.ศ. 2539

เกษตรกร หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพการเกษตร ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในพื้นที่ อำเภอสึกา จังหวัดตรัง

การปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร หมายถึง การปรับเปลี่ยนการผลิตทางการเกษตรเดิมของเกษตรกร ไปสู่การผลิตใหม่ที่ให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า และมีความเหมาะสมกว่าการผลิตทางการเกษตรที่เกษตรกรเคยทำ

โครงการปรับโครงสร้าง และระบบการผลิตทางการเกษตร หมายถึง โครงการที่มุ่งหวังเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร โดยมีวิธีการสนับสนุนให้เกษตรกร ปรับเปลี่ยนระบบการผลิตการเกษตร เพื่อให้ได้ผลตอบแทนจากกิจกรรมการเกษตรแบบใหม่ที่สูง และมั่นคงกว่ากิจกรรมการเกษตรแบบเดิมที่เคยทำ โดยมุ่งเน้นที่จะลดพื้นที่ การปลูกข้าวนาปรัง ที่นาไม่เหมาะสม พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง พื้นที่การปลูกกาแฟ และพื้นที่การปลูกพริกไทย

กระบวนการผลิต หมายถึง ระบบการผลิตการเกษตร หรือกิจกรรมทดแทนพืชที่มีปัญหา และระบบการเกษตรกิจกรรมเดียวโดยใช้พืชต่าง ๆ ที่โครงการกำหนด อันได้แก่ ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้เศรษฐกิจ ไร่นาสวนผสม ไม้ผล ไม้ยืนต้น และไม้ไผ่เร็ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนการผลิตของเกษตรกร หมายถึง แผนการผลิตที่เกษตรกรจัดทำขึ้นตามแบบฟอร์มที่โครงการกำหนดเพื่อยืนยันการลดพื้นที่การเกษตรที่ไม่เหมาะสม

พื้นที่การเกษตรที่ไม่เหมาะสม หมายถึง พื้นที่การเกษตรที่ทำการเกษตรอย่างเดิมแล้วให้ผลผลิตต่ำไม่คุ้มกับการลงทุน เมื่อเทียบกับการทำการเกษตรอย่างอื่น หรือนำพื้นที่นั้นไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น

อายุ หมายถึง อายุของเกษตรกรที่ได้รับการสัมภาษณ์ เป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ในอำเภอลือตา จ.ตรัง โดยพิจารณาจากอายุที่แท้จริงของเกษตรกรซึ่งมีเกณฑ์ดังนี้ หากอายุของเกษตรกรเป็นเศษ 6 เดือนขึ้นไป คิดเป็น 1 ปี หากไม่ถึง 6 เดือน ให้ปัดทิ้ง เช่นอายุ 50 ปี 6 เดือน ให้คิดเป็น 50 ปี หากอายุ 50 ปี 5 เดือน ให้คิดเป็น 50 ปี

ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาที่เกษตรกรที่ได้รับการสัมภาษณ์ศึกษา ในระดับที่สูงสุดจากสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน

จำนวนแรงงาน หมายถึง จำนวนแรงงานภายในครอบครัวของเกษตรกรที่สามารถทำงานได้และมีส่วนช่วยในการทำการเกษตรโดยพิจารณาจากอายุไม่ต่ำกว่า 12 ปี เนื่องจาก อายุ 12 ปีขึ้นไป สามารถทำงานได้ตามกฎหมายแรงงานกำหนด

รายได้ หมายถึง รายได้ที่เกษตรกรได้รับจากการประกอบอาชีพเกษตรซึ่งแบ่งได้เป็น 2 กรณี คือรายได้ ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ และรายได้หลังเข้าร่วมโครงการฯ สำหรับการวิจัยครั้งนี้พิจารณาถึงรายได้ที่เพิ่มขึ้น หลังจากเข้าร่วมโครงการฯ

การถือครองที่ดิน หมายถึง กรรมสิทธิ์ในที่ดินที่เกษตรกรนำมาเข้าร่วมโครงการฯ

แหล่งเงินทุน หมายถึง ที่มาของเงินทุนที่เกษตรกรนำมาใช้ในการบริหารงานการเกษตร ตามโครงการฯ

เครื่องจักรกลการเกษตร หมายถึง เครื่องจักรกลที่เกษตรกรนำมาใช้ในการจัดการระบบการผลิตการเกษตร

แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร หมายถึง แหล่งน้ำที่เกษตรกรนำมาใช้ในการประกอบกิจกรรมการเกษตรตามโครงการฯเท่านั้น เช่น แหล่งน้ำในไร่นา น้ำบาดาล แหล่งน้ำธรรมชาติ และน้ำฝน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิจกรรมการเกษตร หมายถึง กิจกรรมการเกษตรที่เกษตรกรทำก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯในพื้นที่ ที่เข้าร่วมโครงการฯ

สภาพทางเศรษฐกิจ หมายถึง สภาพทางรายได้ รายจ่าย ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ โดยคิดจากรายได้ ภายในภาคการเกษตร และนอกภาคการเกษตร เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ และรายจ่ายก่อนเข้าร่วมโครงการ ปรับโครงสร้างและระบบการผลิตทางการเกษตร

สภาพทางสังคม หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการโดยพิจารณาจาก การศึกษา สาธารณสุข สาธารณูปโภค และความอบอุ่นทางครอบครัว

กรอบทางเลือก หมายถึง ประเภทกิจกรรมทดแทนที่โครงการกำหนดได้แก่ ไม้ผล พืช ผัก ไม้ดอกไม้ประดับ ไม้เศรษฐกิจ ไร่สวนผสม ไม้โตเร็ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

(Review of Related Literatures)

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสารต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลทั่วไปที่มีส่วนทำให้การวิจัยประสบผลสำเร็จมากขึ้น และทำให้เกิดความกระฉ่างชัดในปัญหารวมถึงการดำเนินงานการวิจัยอย่างถูกต้อง โดยครอบคลุมเนื้อหาที่ทำการวิจัย ซึ่งมีเนื้อหาสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

- ความหมายของเจตคติ
- ลักษณะทั่วไปของเจตคติ
- องค์ประกอบของเจตคติ
- หลักการวัดเจตคติ
- หลักการดำเนินงานตามโครงการปรับ โครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของเจตคติ

คำว่า“เจตคติ” มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายแตกต่างกันออกไปในปัจจุบัน คำว่าเจตคติ มีความหมายเดียวกับคำว่า “ทัศนคติ” ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า attitude (พยอม วงศ์สารศรี, 2526:72)

ความหมายของ เจตคตินั้นเป็นความรู้สึกของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะแสดงออกได้จากคำพูด พฤติกรรม ที่สะท้อนเจตคตินั้น แต่ละคนมีเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ได้มากน้อยแตกต่างกันเจตคติแม้จะเป็นสิ่งที่เป็นนามธรรม (Abstractions) แต่เป็นสิ่งที่จริงเป็นจังสำหรับบุคคลที่มีเจตคตินั้น คนเราส่วนมากจะมีเจตคติหลายอย่างรวมกัน แต่ก็อาจจะมีบางสิ่งบางอย่างที่แตกต่างกันหรือตรงข้ามกับคนอื่นได้ บทบาทของเจตคติต่อพฤติกรรมของคนมีมากแทบจะกล่าวได้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตมนุษย์ขึ้นอยู่กับ เจตคติไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กหรือใหญ่ (สุชาติ ประสิทธิ์ รัชสินธุ์, 2534:100) หรืออาจจะเป็น ความโน้มเอียงทางจิตใจ ของบุคคลที่มีต่อสิ่งของเรื่องราว และประสบการณ์ต่างๆพฤติกรรมด้านเจตคติที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ของบุคคลเจตคติไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง แต่อาศัยการตีความจากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมา บุคคลนี้มีเจตคติสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางบวก (ชอบ,พอใจ) หรือทางลบ (ไม่ชอบ,ไม่พอใจ) อย่างเข้มข้นมากน้อยแค่ไหน(สมบูรณ์ จิตพงษ์,2523:11)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความรู้สึก ของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ และ ประสบการณ์ เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้ม ที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ไปในทิศทางหนึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการอบรม ให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม (Socialization) ฉะนั้นเจตคติจึงเป็นสิ่งที่ได้รับการปลูกฝังและ พัฒนามาตั้งแต่วัยทารก จนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่ซึ่งเจตคตินี้จะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็นชัดเจน ในกรณีที่สิ่งเร้านั้นเป็นสิ่งเร้าทางสังคม เจตคติเป็นสิ่งที่กำหนดให้บุคคลประพฤติปฏิบัติหรือตอบสนอง ในการที่จะชอบหรือไม่ชอบต่อบุคคล วัตถุ สถานการณ์หรือแม้กระทั่งความคิดเห็นต่าง ๆ เจตคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรงแต่สามารถอ้างอิงได้จากพฤติกรรมหรือการตอบสนอง ของบุคคลนั้น ๆ (เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ , 2527:66)

โดยสรุป เจตคติเป็นกริยาทำที่รวม ๆ ของบุคคลที่เกิดจากความพร้อมหรือความ โน้มเอียงของจิตใจ ซึ่งแสดงออกต่อสิ่งเร้าหนึ่ง ๆ เช่นต่อวัตถุสิ่งของและสถานการณ์ต่าง ๆ ใน สังคม โดยแสดงออกมาในทางสนับสนุนซึ่งมีความรู้สึกเห็นดี เห็นชอบต่อสิ่งเร้านั้น หรือในทาง ต่อต้าน ซึ่งมีความรู้สึกจากกริยาทำทาง หรือการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในหลายด้านหลายประการ รวมกัน เช่น ถ้าวัด เจตคติของเด็กชายโอพาร์กับเด็กหญิงนพณีที่มีต่อโรงเรียนออกมาได้ว่า เด็ก ชายโอพาร์มีเจตคติไม่ดีต่อโรงเรียนมากกว่าเด็กหญิงนพณี ก็หมายความว่าเด็กชายโอพาร์มีกริยา ทำที่ต่าง ๆ มีการตอบสนองตลอดจนมีความรู้สึกนึกคิดหลายอย่างหลายประการ ที่แสดงให้เห็นว่า ไม่ชอบโรงเรียน และแสดงให้เห็นในหลายแง่หลายมุม หลายอาการว่าไม่ชอบโรงเรียนมากกว่าเด็ก ผู้หญิงนพณี เป็นต้น (บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ, 2531:180)

ลักษณะของเจตคติ

เจตคติเป็นเรื่องความรู้สึกที่บ่งบอกถึงลักษณะทางด้านจิตใจ อารมณ์ของบุคคล ซึ่ง เป็นลักษณะที่ไม่แสดงออกมามากจนเกินไปบุคคลอื่นรับรู้หรือเข้าใจได้ ซึ่งมีลักษณะทั่วไปสำคัญ 5 ประการ ดังที่ รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์ (2533:3-4) กล่าวไว้ดังนี้

1. เจตคติ เป็นเรื่องของอารมณ์ (feeling) อาจเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไข หรือ สถานการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บุคคลที่แสนเสร้างโดยแสดงออกไม่ตรงกับความรู้สึกของตน เมื่อเขารู้ตัวว่ามีคนสังเกต
2. เจตคติ เป็นเรื่องเฉพาะตัว (typical)ความรู้สึกของบุคคลอาจเหมือนกันแต่รูปแบบการแสดงออกแตกต่างกันไป หรืออาจมีการแสดงออกที่เหมือนกัน แต่ความรู้สึกต่างกันก็ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. เจตคติ มีทิศทาง (direction) การแสดงออกถึงความรู้สึก สามารถแสดงออกได้ 2 ทิศทาง ทิศทางบวกเป็นทิศทางที่สังคมปรารถนาและทิศทางลบเป็นทิศทางที่สังคมไม่ปรารถนา

4. เจตคติ มีความเข้ม (intensity) ความรู้สึกของบุคคลอาจเหมือนกันในสถานการณ์เดียวกัน แต่อาจแตกต่างกันในเรื่องของความเข้มที่บุคคลรู้สึกมากน้อยต่างกัน เช่น รักมาก รักน้อย ขยันมาก ขยันน้อย เป็นต้น

5. เจตคติ ต้องมีเป้าหมาย (target) ความรู้สึกจะเกิดขึ้นลอย ๆ ไม่ได้ เช่น รักพ่อแม่ ขยันเข้าชั้นเรียน ขี้เกียจทำการบ้าน เป็นต้น

เชดส์กี้ โฆวาสินธุ์ (2527:66-67) กล่าวถึงมิติหรือลักษณะของเจตคติโดยสามารถแบ่งเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. เจตคติเป็นผลหรือขึ้นอยู่กับ การที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้าแล้วแปรเปลี่ยนมาเป็น ความรู้สึกภายใน ที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการที่จะแสดงพฤติกรรม

2. เจตคติ ของบุคคลจะแปรค่าได้ทั้งในด้านคุณภาพและความเข้ม โดยจะครอบคลุมช่วงเจตคตินั้นซึ่งจะแปรค่าได้ทั้งมาก ปานกลาง และน้อย นั่นคือ เจตคติจะมีค่าทั้งทางบวกและทางลบ

3. เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้มากกว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองหรือเป็นผลมาจากลักษณะ โครงสร้างภายในตัวของบุคคลหรือวุฒิภาวะ

4. เจตคติขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าเฉพาะอย่างทางสังคม

5. เจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้าที่เป็นกลุ่มเดียวกันอาจจะมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

6. เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วจะมีลักษณะที่คงที่และเปลี่ยนแปลงได้ยาก

องค์ประกอบของเจตคติ

สุชา จันทร์อม (2527:242-243) ได้กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบของเจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. Cognition Component เป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับความรู้ หรือความเชื่อถือของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หากบุคคลมีความรู้หรือว่าสิ่งใดดีก็มักจะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้นในทางตรงข้าม หากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดีก็จะมีเจตคติไม่ดีต่อสิ่งนั้น

2. Feeling Component เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้สึกของบุคคล ซึ่งมีอารมณ์ที่เกี่ยวข้องอยู่ด้วย นั่นคือหากบุคคลมีความรู้สึกรักหรือชอบพอใคร หรือสิ่งใดก็จะช่วยให้

เกิดเจตคติที่ดีต่อบุคคลนั้น ไปด้วยแต่ถ้าหาก มีความรู้สึกเกลียดหรือโกรธบุคคลใดสิ่งใดก็จะทำให้ มีเจตคติที่ไม่ดีต่อบุคคลนั้นหรือสิ่งนั้น

3. Action tendency Component เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของ บุคคล คือความ โน้มเอียงที่บุคคลจะแสดงออกมานั้นเกิดจากความรู้สึกและความรู้ที่เขามีอยู่เกี่ยวกับ วัตถุ เหตุการณ์ หรือบุคคลนั้น ๆ นั่นเอง

หลักการวัดเจตคติ

การวัดเจตคตินับว่ามีความยุ่งยากพอสมควร เพราะเป็นการวัดคุณลักษณะภายในของ บุคคลซึ่งเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก หรือเป็นลักษณะทางจิตใจ คุณลักษณะดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลง ได้ง่ายไม่แน่นอน แต่ถึงอย่างไรก็ตามเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ยังสามารถวัดได้ (ไพศาล หวังพานิช:2526:147)

การวัดเจตคติที่อาศัยกระบวนการทางจิตวิทยานั้น ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับความเข้มของ ความรู้สึกที่บุคคลตอบสนองต่อสิ่งเร้าทางภาษา หรือสิ่งที่เรียกว่าข้อความวัดเจตคติ ฉะนั้นการวัด เจตคติที่ดีขึ้นอยู่กับการเขียนข้อความเหล่านี้ได้ดีแค่ไหน (พยอม,2526:192) โดยยึดหลักเกณฑ์ใน การใช้ข้อความดังนี้

1. ใช้ข้อความที่กล่าวถึงเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เป็นปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ทราบ เจตคติของบุคคลในสภาวะปัจจุบัน การกล่าวถึงอดีตหรือสิ่งที่ผ่านมามีอาจทำให้ทราบเจตคติของ บุคคลนั้น ซึ่งในปัจจุบันอาจเปลี่ยนแปลงไปแล้วก็ได้
2. หลีกเลี่ยงข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง(fact) เกี่ยวกับเรื่องนั้น เพราะจะกลายเป็นการ ตอบสนองความเป็นจริง ทำให้ไม่ทราบความรู้สึกหรือความคิดเห็นของบุคคล
3. ข้อความที่ใช้ต้องให้คำตอบที่แปลความหมายไว้ คือสามารถบ่งบอกทิศทางและ ระดับของความรู้สึกของบุคคลได้ ข้อความที่ดีจึงควรถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่า คุณลักษณะ ของสิ่งเหล่านั้น
4. ข้อความนั้นต้องมีความเป็นปรนัย คือ มีความชัดเจน มีความหมายแน่นอน ไม่ ใช้ภาษาวกวนหรือคลุมเครือ
5. ข้อความหนึ่ง ๆ ควรถามความคิดเห็นเพียงอย่างเดียว ถ้าหลายความคิดเห็นจะ กลายเป็นข้อความที่กำกวม ยุ่งยากต่อการเสนอความคิดเห็น
6. ข้อความที่ใช้ควรมีลักษณะกลาง ๆ ไม่โน้มเอียงไปทางใดทางหนึ่งเพื่อให้ผู้ตอบ สามารถแสดงความคิดเห็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. พยายามหลีกเลี่ยงข้อความที่ไม่อาจแสดงความคิดเห็นได้ หรือไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่จะพิจารณา เช่น ข้อความที่กล่าวนอกเรื่องที่จะศึกษา

การวัดเจตคติมีหลักการเบื้องต้นที่ต้องทำความเข้าใจ 3 ประการ ตามที่ บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ (2531:180-181) ได้กล่าวไว้

1. เนื้อหา (Content) การวัดเจตคติต้องมีสิ่งเร้าไปกระตุ้นให้แสดงกริยาทำที่ที่ออกมา สิ่งเร้าโดยทั่วไปได้แก่เนื้อหาที่ต้องการวัด เช่น ต้องการวัดเจตคติต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวของบุคคล เนื้อหาที่เป็นสิ่งเร้าในที่นี้ก็คือ สถานการณ์ตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว ซึ่งได้แก่การเลือกคู่ครอง อายุแรกสมรส ระยะเวลาที่มีบุตรคนแรกและคนต่อไป ขนาดครอบครัว และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เป็นต้น

2. ทิศทาง (Direction) การวัดเจตคติโดยทั่วไปกำหนดให้เจตคติมีทิศทางเป็นเส้นตรงและต่อเนื่องกัน ในลักษณะเป็นซ้าย-ขวา หรือบวกกับลบ กล่าวคือเริ่มจากเห็นด้วยอย่างยิ่งและลดความเห็นด้วยลงเรื่อย ๆ จนถึงมีความรู้สึกเฉย ๆ และลดต่อไปเป็นไม่เห็นด้วยจนไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ลักษณะของการเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอยู่เป็นเส้นตรงเดียวกัน และต่อเนื่องกัน

3. ความเข้ม (Intensity) กริยาทำที่หรือความรู้สึกที่แสดงออกต่อสิ่งเร้า นั้นมีปริมาณมากน้อยแตกต่างกัน ถ้ามีความเข้มสูงไม่ว่าจะเป็นไปในทิศทางใดก็ตามจะมีความรู้สึกหรือกริยา ทำที่รุนแรงมากกว่าที่มีความเข้มเป็นกลาง

ในการวัดเจตคตินั้นมีหลักสำคัญอยู่หลายประการด้วยกัน ที่จะต้องคำนึงถึงเป็นเกณฑ์ที่ใช้เพื่อให้งานวิจัยประสบความสำเร็จมากขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้เกิดข้อผิดพลาดน้อยลงด้วย และยังจะทำให้ข้อมูลที่ได้มีความครอบคลุมมากขึ้น หลักสำคัญต่าง ๆ ที่จะกล่าวถึงมีดังนี้ (ไพศาล หวังพานิช, 2526: 148-149)

1. ต้องยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (basic assumption) เกี่ยวกับการวัดเจตคติ คือ

1.1 ความคิดเห็น ความรู้สึก หรือเจตคติของบุคคลนั้น จะมีลักษณะคงที่หรือคงเส้นคงวาอยู่ช่วงเวลาหนึ่งนั่นคือ ความรู้สึกนึกคิดของเราไม่ได้เปลี่ยนแปลงหรือผันแปรอยู่ตลอดเวลา อย่างน้อยจะต้องมีช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งที่ความรู้สึกของเรามีความคงที่ซึ่งทำให้เราสามารถวัดได้

1.2 เจตคติของบุคคลไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง การวัดจะเป็นทางอ้อมโดยวัดจากแนวโน้มที่บุคคลแสดงออกหรือประพฤติกฎคืออย่างสม่ำเสมอ

1.3 เจตคตินอกจากแสดงออกให้รู้ทิศทางของความคิดความรู้สึก เช่น สนับสนุนหรือคัดค้าน ยังมีขนาดหรือปริมาณของความคิดความรู้สึกนั้นด้วยดังนั้นในการวัดเจตคตินอกจาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะทำให้ทราบลักษณะหรือทิศทางแล้วยังสามารถบอกระดับความมากน้อย หรือความเข้มข้นของ เจตคตินั้นด้วย

2. การวัดเจตคติด้วยวิธีใดก็ตามจะต้องมีสิ่งประกอบ 3 อย่าง คือ ตัวบุคคลที่จะถูก วัด มีสิ่งเร้า เช่นการกระทำเรื่องราวที่บุคคลจะแสดงเจตคติตอบสนองและสุดท้ายต้องมีการตอบ สนอง ซึ่งจะออกมาเป็นระดับสูงต่ำ มากน้อยดังนั้นในการวัดเจตคติเกี่ยวกับสิ่งใดของบุคคลก็ สามารถวัดได้โดยนำสิ่งเร้าซึ่งส่วนใหญ่ จะเป็นข้อความเกี่ยวกับรายละเอียดในสิ่งนั้น ไปเร้าให้ บุคคลแสดงท่าทีความรู้สึกต่าง ๆ ที่มีสิ่งนั้นให้ออกมาเป็นระดับหรือความเข้มข้นของความรู้สึก คล้อยตาม หรือคัดค้าน

3. สิ่งเร้าที่จะนำไปใช้เร้า หรือทำให้บุคคลได้แสดงเจตคติที่มีต่อสิ่งใดออกมาที่นิยม ใช้คือข้อความวัดเจตคติ (attitude continuum หรือ scale) เช่น มาก ปานกลาง น้อย เป็นต้น

4. การวัดเจตคติเพื่อทราบทิศทางและระดับความรู้สึกของบุคคลนั้นเป็นการสรุปผล จากการตอบสนองของบุคคลจากรายละเอียด หรือแง่มุมต่าง ๆ ดังนั้น การวัดเจตคติของบุคคล เกี่ยวกับเรื่องสิ่งใด จะต้องพยายามถามคุณค่า และลักษณะในแต่ละด้านของเรื่องนั้นออกมา แล้วนำ ผลซึ่งเป็นส่วนประกอบหรือรายละเอียดปลีกย่อยผสมผสานสรุปรวมเป็นเจตคติของบุคคลนั้น เพราะฉะนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่การวัดนั้น ๆ จะต้องครอบคลุมลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนทุกลักษณะ เพื่อให้การสรุปผลตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

5. การวัดเจตคติต้องคำนึงถึงความเที่ยงตรง (Validity) ของผลการวัดเป็นพิเศษ กล่าวคือ ต้องพยายามให้ผลการวัดที่ได้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของบุคคลทั้งแง่ทิศทาง และ ระดับหรือช่วงของเจตคติ

ดังนั้นในการวัดเจตคติ การสร้างเครื่องมือเป็นสิ่งจำเป็น และสำคัญเพราะเจตคติเป็น เรื่องของส่วนลึกภายในจิตใจของแต่ละบุคคล เครื่องมือจึงต้องมีความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงสูง ขณะเดียวกันถ้อยคำ หรือภาษาที่ใช้จะต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับการจัด ซึ่งต้องอาศัยความ ร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การวัดเจตคติสามารถดำเนินการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

โครงการมีวัตถุประสงค์ เพื่อปรับโครงสร้างการผลิตในพื้นที่การปลูกพืชที่มีปัญหาด้านราคา ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง กาแฟ และพริกไทย ไปสู่กิจกรรมการเกษตรอื่น ๆ ที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่าและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่

โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรมีเป้าหมายในการลดพื้นที่การปลูกข้าวนาปรัง พื้นที่นาไม่เหมาะสม พื้นที่การปลูกมันสำปะหลัง พื้นที่การปลูกกาแฟและพื้นที่การปลูกพริกไทย โดยส่งเสริมให้เกษตรกรทำกิจกรรมการเกษตรอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่าและมีความมั่นคงถาวรได้แก่ ไม้ผลไม้ยืนต้น พืชผัก ไม้ดอกได้ประดับ ไร่นาสวนผสม ปศุสัตว์ (โคเนื้อ โคนม) และไม้เยื่อกระดาษ ในระหว่างปี 2537-2539 หลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการประกอบด้วย

1. เกษตรกรในหมู่บ้านเป้าหมายจะต้องทราบเหตุผลความจำเป็น หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขของโครงการฯ

1.1 เหตุผล/ความจำเป็น

- ปลูกข้าวนาปรัง (ใน/นอกเขตชลประทาน) ขาดแคลนน้ำ ผลผลิตต่ำ ข้าวไม่ได้คุณภาพ ราคาและผลตอบแทนต่ำ ต้นทุนสูง
- ปลูกข้าวนาปี (นาไม่เหมาะสม) ดินไม่เหมาะสม ผลผลิตและค่าตอบแทนต่ำ
- ปลูกมันสำปะหลัง ราคาต่ำ ดินเสื่อม ผลผลิตและค่าตอบแทนต่ำ

2 การให้ความช่วยเหลือโครงการสนับสนุนด้านสินเชื่อ ปัจจัยการผลิต เทคโนโลยี และการตลาดตามหลักเกณฑ์โครงการ คือ

2.1 การสนับสนุนสินเชื่อ

- ดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปี
- ระยะปลอดการชำระเงินต้น และ/หรือดอกเบี้ย (คิดดอกเบี้ยแต่ยังไม่ต้องจ่าย) ไม่เกิน 5 ปี (ขึ้นอยู่กับพืช/กิจกรรมทดแทน)
- ผ่อนชำระได้ไม่เกิน 15 ปี (ขึ้นอยู่กับพืช/กิจกรรมทดแทน)

2.2 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

- พันธุ์ไม้ผล ปุ๋ย ยาเคมี และแหล่งน้ำสำหรับไม้ผล
- พันธุ์ไม้ผล พืชไร่ พืชผัก ไม้เนื้อ สุก ร ปลูก และแหล่งน้ำสำหรับไร่นาสวนผสม
- พันธุ์ไม้ ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยเคมีสำหรับไม้เศรษฐกิจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พันธุ์พืช (บางส่วน) สำหรับพืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ

2.3 การสนับสนุนเทคโนโลยีจัดอบรมเฉพาะกิจและให้ความรู้ ตามแผนการผลิตด้วยวิธีต่าง ๆ เช่นศึกษา ดูงาน เอกสารคำแนะนำ ฯลฯ

2.4 การสนับสนุนด้านตลาด

- ให้ข้อมูลข่าวสารการตลาด
- จัดหาพ่อค้ามาทำข้อตกลงซื้อขายล่วงหน้า
- ประสานการขายในตลาดท้องถิ่น
- ประกันราคา แทรกแซงราคา และช่วยแก้ไขปัญหาด้วยวิธีอื่น ๆ

3. เงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการจะต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ต่อไปนี้

- อยู่ในพื้นที่เป้าหมาย
- ปลูกพืชที่ต้องลดพื้นที่ตามโครงการ (ข้าว/มันสำปะหลัง)
- ได้รับการสำรวจความต้องการตามแบบสอบถาม
- ต้องการปลูกพืชหรือจัดทำกิจกรรมทดแทนที่โครงการกำหนด (ไม้ผล พืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้เศรษฐกิจ ไร่นาสวนผสม ไม้โตเร็ว โคนเนื้อ โคนม)
- มีแผนการผลิตซึ่งคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอให้ความเห็นชอบแล้ว
- สำหรับเกษตรกรที่ต้องการสินเชื่อจะต้องได้รับอนุมัติเงินกู้จาก ธ.ก.ส.

หลักการดำเนินงานตามโครงการปรับโครงสร้าง และระบบการผลิตการเกษตร

สำนักงานปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร (2537 : 4-5) ได้กล่าวถึงหลักการดำเนินงานตามโครงการไว้ 7 ประการ คือ

1. หลักความสมัครใจของเกษตรกร ในการเปลี่ยนกิจกรรมการเกษตรที่เกษตรกรคุ้นเคย และกำลังประสบปัญหาไปสู่กิจกรรมใหม่
2. หลักการพัฒนาความคิดริเริ่ม และมีส่วนร่วมการตัดสินใจของเกษตรกร โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีความสามารถในการเสนอความคิดเห็น และข้อเสนอในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเกษตรโดยเกษตรกรเป็นผู้ตัดสินใจ
3. หลักการส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเกษตรทดแทนในพื้นที่ปลูกพืช เศรษฐกิจที่มีปัญหา โดยกิจกรรมนั้นจะต้องมีรายได้มากกว่ากิจกรรมเดิมและสอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และภาวะการตลาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. หลักการทำงานของเจ้าหน้าที่โดยเจ้าหน้าที่เป็นผู้มีบทบาทในการสนับสนุนข้อมูลทางเลือกด้านต่าง ๆ รวมทั้งการสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถดำเนินการผลิตตามที่ต้องการได้จากเดิมที่เน้นการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว

5. หลักการส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกร โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินกิจกรรมร่วมกันในลักษณะกลุ่มรวมทั้งให้สถาบันเกษตรกรที่มีอยู่แล้วเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานของโครงการ โดย

- การสนับสนุนข้อมูลทางเลือกแก่สมาชิกกลุ่ม
- การช่วยสมาชิกวิเคราะห์กลั่นกรองข้อเสนอ และจัดทำแผนการผลิต
- การสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนการผลิตของสมาชิกกลุ่มในด้าน

ต่าง ๆ

6. หลักการบริหารงานโดยมีกลไกในการประสาน และร่วมมือดำเนินการทั้งในส่วนของการส่งเสริมการเกษตรและระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

7. หลักการสนับสนุนของรัฐโดยเกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเกษตรในพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีปัญหาจะได้รับการสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิตและเงินสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เงินใจการผ่อนชำระ รวมทั้งการสนับสนุนความรู้ และการตลาด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เสริมศักดิ์ รักบำรุง (2539 : 38) ทำการศึกษาเจตคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตทางการเกษตร ซึ่งทำการศึกษากรณี อำเภอบางละมุง จังหวัดนครราชสีมา พบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่เป็นเพศ ชาย มีการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อายุเฉลี่ย 46 ปี สมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5 คนต่อ 1 ครัวเรือน มีรายได้เฉลี่ยปีละ 41,095 บาท มีเจตคติที่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับโครงการฯ

อดิษฐ์ วิริยะประสพโชค (2525 : 99) ศึกษาทัศนคติของเกษตรกรต่อโครงการปรับปรุงระบบการส่งเสริมการเกษตรแห่งชาติ ซึ่งศึกษากรณีโป่งนก ตำบล แม่สุ่น อำเภอ ผาง จังหวัด เชียงใหม่ พบว่า สาเหตุที่เป็นปัจจัยคือ อายุ การศึกษา และรายได้ ไม่มีความสำคัญทางสถิติกับทัศนคติของเกษตรกรที่เป็นหัวหน้าครอบครัวต่อโครงการปรับปรุงระบบการส่งเสริมการเกษตรแห่งชาติ

นมนันยา เตะขุระติ (2527 : 54-55) ศึกษาทัศนคติของเกษตรกรต่อโครงการ ประกันภัยราคาพืชผล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา พบว่าอายุ และรายได้ ของเกษตรกรที่แตกต่างกันจะทำให้ทัศนคติต่อโครงการประกันภัยพืชผลไม่แตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วรรณิ์ สุจิณะระ (2515 : 145) ศึษาทศนคคคของเกษตรกรเกึยวกับงานสงเสริมการ
เกษตรในโครงการโภชนาการชนบทจ้งหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2511 พบว่ารายได้ของเกษตรกรไม่
ว่าสูงหรือต่ำไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อทศนคคค ของเกษตรกรที่มีต้งงานสงเสริมและค้าน
โภชนาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการศึกษารวบรวมข้อมูล

(Methodology)

ประชากร (Population)

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรทั้งหมดใน อำเภอเสนา จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 48 ราย (ฝ่ายข้อมูลสำนักงานเกษตร อำเภอเสนา จังหวัดศรีสะเกษ)

เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Gathering and Research Instrument)

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ใช้เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์ (Structured interview schedule) ทำการสัมภาษณ์เกษตรกรทั้งหมด ซึ่งมีทั้ง คำถามปลายเปิด (open-end-guestion) และคำถามปลายปิด (clos-end-guestion) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล สภาพทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมในโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

ตอนที่ 2 ข้อมูลสอบถามถึงเจตคติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร วัดโดยใช้ระบบการให้คะแนนคำตอบที่ผู้ให้ข้อมูลเลือกตอบ เกี่ยวกับระดับเจตคติของเกษตรกรต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร จำนวน 24 ข้อความ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

ระดับ “ พอใจมาก ”	5	คะแนน
ระดับ “ พอใจ ”	4	คะแนน
ระดับ “ ไม่น่าพอใจ ”	3	คะแนน
ระดับ “ ไม่พอใจ ”	2	คะแนน
ระดับ “ ไม่พอใจมาก ”	1	คะแนน

ช่วงคะแนนในแต่ละอันตรภาคชั้นที่ใช้ในการประเมินค่า

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	หมายถึง
4.21 - 5.00	มีเจตคติต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในระดับที่ พอใจมาก
3.41 - 4.20	มีเจตคติต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในระดับที่ พอใจ
2.61 - 3.40	มีเจตคติต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในระดับที่ ไม่น่าพอใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1.81 - 2.60 มีเจตคติต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิต
การเกษตรในระดับที่ ไม่พอใจ
- 1.00 - 1.80 มีเจตคติต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิต
การเกษตรในระดับที่ ไม่พอใจมาก

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อ
โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

ระยะเวลา และ สถานที่ (Duration and Location of the Study)

ทำการวิจัยเจตคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการ
เกษตรใน อำเภอเสีกา จังหวัดศรีสะเกษ ใช้เวลาในการปฏิบัติงานตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 ถึง
เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean)

ใช้คำนวณหาค่าเฉลี่ยข้อมูลด้านเจตคติ มีสูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum XI}{N}$$

กำหนดให้ \bar{X} = ค่าเฉลี่ย

$\sum XI$ = ผลรวมทั้งหมดของ ค่าสังเกตที่ 1 ถึง N

N = จำนวนเกษตรกรทั้งหมด

I = จำนวนชุดที่ I โดยที่ I มีค่าเท่ากับ 1 ถึง N และ N เป็นตัวสุดท้าย

2. ค่าพิสัย (Range)

ใช้คำนวณหาช่วงของอันตรภาคชั้น มีสูตรดังนี้

$$\text{ค่าพิสัย} = \text{ค่าคะแนนสูงสุด} - \text{ค่าคะแนนต่ำสุด}$$

3. การคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage)

P = จำนวนเปอร์เซ็นต์

X = ค่าสังเกตใด ๆ ที่เรานำไปเปรียบเทียบ

N = จำนวนตัวอย่างหรือข้อมูลทั้งหมด

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

N

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลและวิจารณ์ผลการวิจัย

(Results and Discussions)

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสำรวจรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ที่ได้ทำการสัมภาษณ์ เกษตรกรจำนวน 48 ราย ที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร ในอำเภอเสนา จังหวัดศรีสะเกษ การนำเสนอผลการวิจัย สรุปและวิเคราะห์ ข้อมูลต่างๆที่ได้รับจากเกษตรกร จัดรูปแบบข้อมูลในรูปตาราง ประกอบคำบรรยาย เป็นส่วนเดียวกัน เรียงตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางด้านกายภาพเศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ 2 เจตคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานตามโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตทางการเกษตร

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางด้านกายภาพเศรษฐกิจและสังคม

สภาพพื้นฐานทางด้านกายภาพเศรษฐกิจและสังคมที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยประเด็นต่างๆที่สำคัญ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนแรงงาน รายได้ ลักษณะการถือครองที่ดิน เงินทุน เครื่องจักรกลเกษตร กิจกรรมเกษตรที่ทำ (ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ)

1.1 อายุ

การวิจัยพบว่าอายุเฉลี่ยของเกษตรกรผู้ให้ข้อมูล คืออายุ 49 ปี เป็นช่วงวัยกลางคน ที่มีประสบการณ์ ในอาชีพการเกษตรพอสมควรและมีความกล้าที่จะตัดสินใจ ดำเนินงานตามโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร ประชากรที่ได้รับการสัมภาษณ์ มีอายุสูงสุดคือ 71 ปี และมีอายุน้อยที่สุด คือ 30 ปี เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร ในอำเภอเสนา จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อจัดช่วงอายุ ตามการกระจายตัวของข้อมูล แล้วพบว่า ร้อยละ 29.17 มีอายุ 44-50 ปี เป็นเกษตรกรวัยทำงาน ซึ่งมีประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพการเกษตร และมีจำนวนเท่ากับเกษตรกรที่เข้าสู่วัยชราคือ ช่วงอายุระหว่าง 51-57 ปี มีจำนวนร้อยละ 29.17 เช่นกัน เป็นวัยที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมานาน มีประสบการณ์ พอที่จะตัดสินใจเปลี่ยนแปลงระบบการเกษตรที่เคยทำเป็นแบบใหม่ตามโครงการฯ สำหรับช่วงอายุเกษตรกรที่พบจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 0.28 ในการวิจัยครั้งนี้คืออายุระหว่าง 65 - 75 ปี ซึ่งเป็นวัยชรา (ตารางที่ 1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 แสดงการกระจายข้อมูลจำแนกตาม อายุ และระดับการศึกษา

ตัวแปร	จำนวน (n=48)	ร้อยละ
1.1 อายุ		
65 - 71	1	2.08
58 - 64	7	14.58
51 - 57	14	29.17
44 - 50	14	29.17
37 - 43	8	16.67
36 - 30	4	8.33
อายุสูงสุด 71 ปี		
อายุต่ำสุด 30 ปี		
อายุเฉลี่ย 49 ปี		
1.2 ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	3	6.25
ประถมศึกษาปีที่ 4	35	72.91
มัธยมศึกษา	8	16.67
สูงกว่ามัธยมศึกษา	2	4.17

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 ระดับการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนมากร้อยละ 72.91 จบการศึกษาแค่ประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาร้อยละ 16.67 จบมัธยมศึกษา และร้อยละ 6.25 ไม่ได้จบการศึกษาแค่เกษตรกรในกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้ ทางด้านการเกษตรเป็นอย่างดี เนื่องจากมีประสบการณ์มานาน นอกจากนี้พบว่าเกษตรกรที่จบการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา มีจำนวนน้อยที่สุดคือมีเพียงร้อยละ 4.17 เท่านั้น โดยส่วนใหญ่ยังเป็นข้าราชการอยู่ (ตารางที่ 1)

1.3 จำนวนแรงงานในครอบครัว

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าจำนวนแรงงานภาคเกษตรกรรมในพื้นที่ทำการวิจัยมีน้อยมาก กล่าวคือ ครอบครัวที่มีแรงงาน 2 คนถึงร้อยละ 58.33 รองลงมาคือ 3 คนร้อยละ 25 แรงงาน 4 คน ร้อยละ 14.58 และมีแรงงาน 5 คนร้อยละ 2.08 (ตารางที่ 2)

1.4 รายได้

การสำรวจครั้งนี้ได้ทำการสำรวจถึงรายได้ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ของเกษตรกรเมื่อเข้าร่วม โครงการฯ จะเห็นได้ว่าเกษตรกรร้อยละ 81.25 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม แต่รายได้ส่วนที่เพิ่มของเกษตรกรจะแตกต่างกันออกไป เมื่อเฉลี่ยแล้วเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการฯ จะมีรายได้เพิ่มขึ้นประมาณ 7,292 บาท/ปี นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าไม่มีเกษตรกรรายใดเลย ที่รายได้ลดลงจากเดิมอย่างไรก็ตามเกษตรกรร้อยละ 18.75 ยังให้ข้อมูลว่ามีรายได้คงเดิม จากการสัมภาษณ์เกษตรกรพบว่ารายได้ส่วนที่เพิ่มขึ้น ได้จากการปลูกพืชเสริมพืชหลัก เช่นกล้วยผักต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีรายได้จาก ปลาที่เลี้ยงไว้ในสระน้ำ ที่ต้องขุดในพื้นที่ตามที่โครงการฯ ระบุด้วย (ตารางที่ 2)

1.5 การถือครองที่ดิน

จากการสำรวจพบว่าเกษตรกรร้อยละ 100.00 มีที่ดินเป็นของตนเอง เนื่องจากเงื่อนไขของโครงการฯ ระบุให้เกษตรกรที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองเท่านั้นที่เข้าร่วม โครงการได้ (ตารางที่ 3)

1.6 แหล่งเงินทุน

จากการสำรวจพบว่าเกษตรกรใช้เงินทุนจาก 2 แหล่งด้วยกัน คือ เงินทุนของตัวเอง ร่วมกับ การกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรซึ่งเป็นเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ตามเงื่อนไขของโครงการฯ คิดเป็นร้อยละ 72.9 และร้อยละ 27.1 ใช้เงินทุนของตัวเอง เพียงอย่างเดียว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีฐานะดีมีเงินทุนเพียงพอในการบริหารกิจกรรมการเกษตรของตนเอง (ตารางที่ 3)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 แสดงการกระจายของข้อมูลจำแนกตาม จำนวนแรงงานในครอบครัว และ รายได้

ตัวแปร	จำนวน (n=48)	ร้อยละ
1.3 จำนวนแรงงานในครอบครัว		
2 คน	28	58.33
3 คน	12	25.00
4 คน	7	14.58
5 คน	1	2.08
จำนวนแรงงานในครอบครัวสูงสุด คือ 5 คน		
จำนวนแรงงานในครอบครัวน้อยที่สุด คือ 2 คน		
จำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ยประมาณ 3 คน		
1.4 รายได้ที่เปลี่ยนแปลงหลังจากเข้าร่วม โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร		
มีรายได้ลดลง/ปี	0	0.00
มีรายได้เพิ่ม/ปี	39	81.25
เพิ่มขึ้น 1-5,000 บาท	15	31.25
เพิ่มขึ้น 5,001-10,000 บาท	17	35.42
เพิ่มขึ้นมากกว่า 10,000 บาท	7	14.58
มีรายได้เท่าเดิม	9	18.75
รายได้เพิ่มขึ้นสูงสุด 30,000 บาท/ปี		
รายได้เพิ่มขึ้นต่ำสุด 1,000 บาท/ปี		
รายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 7,292 บาท/ปี		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดไปลงพิมพ์ และ ตีพิมพ์ในสิ่งพิมพ์ใดๆของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**ศูนย์เทคโนโลยีชีวภาพ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง**

ตารางที่ 3 แสดงการกระจายของข้อมูลจำแนกตาม ลักษณะการถือครองที่ดิน แหล่งเงินทุน และ เครื่องจักรกลการเกษตร

ตัวแปร	จำนวน (n=48)	ร้อยละ
1.5 การถือครองที่ดิน	48	100.00
1.6 แหล่งเงินทุน		
ของตนเอง	13	27.10
ของตนเอง และ กู้ ธ.ก.ส.	35	72.90

ตารางที่ 4 แสดงการกระจายของข้อมูลจำแนกตามประเภทเครื่องจักรกลการเกษตร

ตัวแปร	จำนวน (n=48)	ร้อยละ
1.7 เครื่องจักรกลการเกษตร		
1.7.1 แยกประเภทของเครื่องจักรกลที่เกษตรกรมีเป็นของตนเอง		
เครื่องสูบน้ำ,รถไถเดินตาม,รถบรรทุก4ล้อ และ รถแทรกเตอร์	3	6.25
เครื่องสูบน้ำ,รถไถเดินตาม และ รถ บรรทุก4ล้อ	8	16.67
เครื่องสูบน้ำ และ รถไถเดินตาม	13	27.08
เครื่องสูบน้ำ และ รถบรรทุก4ล้อ	10	20.83
เครื่องสูบน้ำอย่างเดียว	14	29.17

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน (n=48)	ร้อยละ
1.7.2 รถแทรกเตอร์		
มีรถแทรกเตอร์เป็นของตนเอง	3	6.25
เช่ารถแทรกเตอร์	45	93.75

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.7 เครื่องจักรกลการเกษตร

จากการสำรวจพบว่าเกษตรกรทุกรายมีเครื่องจักรกลการเกษตรเป็นของตนเองอย่างน้อย 1 อย่าง เกษตรกรมี เครื่องสูบน้ำ รถไถเดินตาม รถบรรทุก 4 ล้อ และรถแทรกเตอร์ ร้อยละ 6.25 เกษตรกรมี เครื่องสูบน้ำ รถไถเดินตาม และรถบรรทุก 4 ล้อ ร้อยละ 16.67 เกษตรกรมี เครื่องสูบน้ำ และ รถไถเดินตาม ร้อยละ 27.08 เกษตรกรมี เครื่องสูบน้ำ และ รถบรรทุก 4 ล้อ ร้อยละ 20.83 และเกษตรกรมีเครื่องสูบน้ำเพียงอย่างเดียว ร้อยละ 29.17 อย่างไรก็ตามเกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงเช่ารถแทรกเตอร์คิดเป็นร้อยละ 93.75 ซึ่งให้เห็นว่าเกษตรกรยังไม่สามารถซื้อรถแทรกเตอร์ไว้ใช้เองได้ทั้งที่เป็นเครื่องจักรกล ที่มีความจำเป็นในการทำการเกษตรซึ่งจะช่วยลดแรงงานคนได้มากหรืออาจเป็นเพราะพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรมีน้อยจึงยังไม่คุ้มทุนที่จะซื้อรถแทรกเตอร์ที่มีราคาแพง (ตารางที่ 4)

1.8 แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร ในอำเภอเสนา จังหวัดศรีสะเกษ ร้อยละ 81.25 อาศัยน้ำฝนและแหล่งน้ำในไร่นา ร้อยละ 10.42 ใช้น้ำฝนและแหล่งน้ำธรรมชาติในการทำการเกษตร ร้อยละ 8.33 ใช้น้ำฝน แหล่งน้ำธรรมชาติ และสระน้ำในไร่นา ไม่มีเกษตรกรรายใดเลยที่ใช้น้ำบาดาลและน้ำชลประทาน เนื่องจากไม่มีระบบชลประทานผ่านพื้นที่ของเกษตรกรเลยจะเห็นได้ว่าเกษตรกรขาดการชลประทานที่ดีและยังคงประสบปัญหาเกี่ยวกับน้ำใช้ในการเกษตร (ตารางที่ 5)

1.9 กิจกรรมเกษตรที่เคยทำ

ก่อนเข้าโครงการฯ เกษตรกรร้อยละ 89.58 เคยทำนามาก่อน และร้อยละ 10.42 เคยปลูกปาล์ม น้ำมัน แต่ไม่ได้ผลและได้ไถปาล์มออกแล้วเหลือเป็นที่ว่างเปล่าหลังเข้าร่วมโครงการฯ เกษตรกรร้อยละ 62.50 เปลี่ยนจากการเกษตรแบบเดิมเป็นการปลูกไม้ผล เช่น ทุเรียน ขนุน กระเทียม มะม่วง มังคุด และเงาะ เป็นต้น นอกจากนี้เกษตรกรยังปลูกพืชเสริมรายได้ด้วย ได้แก่ กัญชง พริกไทย พริกขี้หนู และผักต่างๆ ที่เหลือร้อยละ 37.50 ปลูกปาล์ม น้ำมัน (ตารางที่ 5)

1.10 สภาพพื้นที่ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ

จากการสำรวจพบว่าพื้นที่เดิมของเกษตรกรร้อยละ 89.58 เป็นพื้นที่นาไม่เหมาะสมส่วนที่เหลือร้อยละ 10.41 เป็นพื้นที่ว่างเปล่าไม่ได้ใช้ทำกิจกรรมการเกษตรใดๆมาก่อน (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 แสดงการกระจายของข้อมูลจำแนกตามแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร กิจกรรมการเกษตรที่ทำ และ สภาพพื้นที่ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ

ตัวแปร	จำนวน (n=48)	ร้อยละ
1.8 แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร		
น้ำฝน แหล่งน้ำธรรมชาติ และสระน้ำในไร่นา	4	8.33
น้ำฝนและสระน้ำในไร่นา	39	81.25
น้ำฝนและแหล่งน้ำธรรมชาติ	5	10.42
น้ำบาดาล	0	0.00
น้ำชลประทาน	0	0.00
1.9 กิจกรรมการเกษตรที่ทำ		
กิจกรรมก่อนเข้าร่วมโครงการฯ		
ทำนา	43	89.58
เคยปลูกปาล์มน้ำมันแต่ไม่ได้ผล และได้ไถปาล์มออกแล้ว	5	10.42
กิจกรรมหลังเข้าร่วมโครงการฯ		
ปลูกไม้ผล	30	62.50
ปลูกปาล์มน้ำมัน	18	37.50
1.10 สภาพพื้นที่ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ		
ที่นาไม่เหมาะสม	43	89.58
ที่ว่างเปล่า	5	10.42

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 เจตคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

การวัดเจตคติของเกษตรกรที่มีผลต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรมีทั้งหมด 24 ประเด็นโดยกำหนดหลักเกณฑ์การวัดเป็น 5 ระดับดังนี้

ไม่พอใจมาก ไม่พอใจ ไม่แน่ใจ พอใจ และ พอใจมาก ซึ่งในแต่ละระดับจะกำหนดคะแนนคือ 1, 2, 3, 4, และ 5 ตามลำดับ ดังนั้นทุกเจตคติมีในแบบสัมภาษณ์จะมีคะแนนเมื่อได้คะแนนทั้งหมดจากแบบสัมภาษณ์ ในแต่ละเจตคติ มาทำการเฉลี่ย เพื่อให้ได้คะแนนที่จะสรุปได้ว่าเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯมีเจตคติอย่างไร กับเรื่องนั้นๆทั้งนี้ระดับคะแนนจะเป็นตัวชี้วัดเจตคติดังกล่าว

ผลการวิจัยพบว่าเจตคติของเกษตรกรที่มีผลต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในอำเภอสีกา จังหวัดตรัง มีระดับเจตคติต่อโครงการฯในระดับที่พอใจมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.21 จาก 24 ประเด็นที่ได้กำหนดขึ้น (ตารางที่ 6) สำหรับคะแนนของแต่ละประเด็น พบว่าประเด็นคะแนนที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่พอใจมากมี 18 ประเด็น เรียงตามลำดับคะแนนคือ การให้เกษตรกรตัดสินใจเลือกพันธุ์พืช และ พันธุ์สัตว์ ที่จะปลูกและเลี้ยงเอง (4.89) สาเหตุที่ทำให้เกษตรกรพอใจข้อนี้มากที่สุดเพราะเป็นการให้เกษตรกรมีอิสระในการตัดสินใจที่จะปลูกพืชหรือทำกิจกรรมใดๆที่เห็นว่าเหมาะสมด้วยตนเอง เป็นลักษณะที่แตกต่างจากโครงการอื่นที่มีการกำหนดพืชที่จะใช้ปลูกหรือระบุกิจกรรมไว้แล้ว นับว่าเป็นข้อดีของโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร สำหรับประเด็นที่มีความพอใจมากเรียงลำดับต่อไป คือ การวางแผนก่อนการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ (4.85) การจัดการชลประทานในแปลงร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด (4.75) ข้อกำหนดในการผ่อนชำระเงินกู้ (4.75) การให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ (4.68) รายได้ที่ได้รับหลังจากการเข้าร่วมโครงการฯ (4.66) พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ ที่โครงการระบุ (4.60) การนำเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ (4.58) การแนะนำการจัดสรรพื้นที่เพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์จากเจ้าหน้าที่การเกษตร (4.56) การส่งเสริมให้ปรับเปลี่ยนระบบการผลิตแบบเดิมเป็นแบบใหม่ (4.48) การสำรวจพื้นที่เกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการฯ (4.45) การที่เจ้าหน้าที่จัดหาตลาดบางส่วนให้ (4.41) พันธุ์ที่ได้รับแจกจากโครงการฯ (4.39) การฝึกอบรมผู้เข้าร่วมโครงการฯ (4.37) ระบบการทำกรเกษตรแบบใหม่ที่โครงการฯนำเสนอ (4.37) การประชาสัมพันธ์โครงการฯ ในพื้นที่เป้าหมาย (4.33) การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกในโครงการฯ (4.27) การรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ (4.25) ประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับที่พอใจมี 3 ประเด็นซึ่งเรียงตามลำดับคะแนน คือ วิธีการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ (4.16) จำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการฯ (4.12) การนำผลผลิตบางส่วนมาแปรรูป (4.08) และส่วนที่เหลือ คือ ประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ไม่พอใจ มี 3 ประเด็น ซึ่งสามารถเรียงตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คะแนน คือ เจ้าหน้าที่ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น (2.60) ความสะดวกในการติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการฯ เมื่อมีปัญหา (2.43) การเขียนเขียนของเจ้าหน้าที่เกษตร (2.39) ซึ่งเป็นคะแนนที่น้อยที่สุดทำให้ทราบว่าเกษตรกรไม่พอใจการทำงานของเจ้าหน้าที่ นั่นก็หมายถึงเจ้าหน้าที่ไม่สามารถดูแลเกษตรกรได้อย่างทั่วถึง

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าเจตคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการฯ รวมแล้วอยู่ในระดับที่พอใจมาก แต่มีบางประเด็นที่เกษตรกรไม่พอใจ มีข้อสังเกตว่าทุกประเด็นที่เกษตรกรไม่พอใจนั้นล้วนแต่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่เกษตรทั้งสิ้น เนื่องจากเกษตรกรได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตใหม่จึงมีความต้องการความช่วยเหลือ ทางด้านความรู้ ความเข้าใจ ในการผลิต เมื่อการดูแลไม่ทั่วถึงและเกษตรกรประสบปัญหาหลายอย่างจึงเกิดความไม่พอใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ อย่างไรก็ตามการที่เกษตรกรได้รู้จักแก้ปัญหาบางอย่างด้วยตัวเอง เป็นการสร้างความมั่นใจ ความกระตือรือร้น และเรียนรู้ที่จะเอาชนะกับปัญหาต่างๆ ด้วยตัวเอง อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ไม่ควรทอดทิ้งให้เกษตรกรต่อสู้ปัญหาเพียงลำพัง ควรให้คำแนะนำช่วยเหลือตามโอกาสที่จำเป็นด้วย

ตารางที่ 6 แสดงผลการวัดเจตคติของเกษตรกรที่มีผลต่อการปรับโครงสร้างและระบบการผลิต
การเกษตร

ลักษณะของโครงการฯ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับเจตคติ
1. การประชาสัมพันธ์โครงการฯต่อเกษตรกรพื้นที่เป้าหมาย	4.33	พอใจมาก
2. วิธีการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ	4.16	พอใจ
3. การฝึกอบรมผู้เข้าร่วมโครงการฯ	4.37	พอใจมาก
4. การสำรวจพื้นที่ของเกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการฯ	4.45	พอใจมาก
5. การวางแผนก่อนการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์	4.85	พอใจมาก
6. พันธุ์ที่ได้รับแจกจากโครงการฯ	4.39	พอใจมาก
7. การแนะนำการจัดสรรพื้นที่เพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ จากเจ้าหน้าที่เกษตร	4.56	พอใจมาก
8. การจัดการชลประทานในแปลง 10% ของพื้นที่ทั้งหมด	4.75	พอใจมาก
9. พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่โครงการฯระบุ	4.60	พอใจมาก
10. การให้เกษตรกรตัดสินใจเลือกพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ ที่จะปลูกเอง	4.89	พอใจมาก
11. การส่งเสริมให้ปรับเปลี่ยนระบบการผลิตแบบเดิมเป็นแบบใหม่	4.48	พอใจมาก
12. ระบบการทำเกษตรแบบใหม่ที่โครงการฯนำเสนอ	4.37	พอใจมาก
13. การนำเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้	4.58	พอใจมาก
14. การที่เจ้าหน้าที่จัดหาตลาดบางส่วนให้	4.41	พอใจมาก
15. การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกในโครงการฯ	4.27	พอใจมาก
16. การนำผลผลิตบางส่วนมาแปรรูป	4.08	พอใจ
17. การรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ	4.25	พอใจมาก
18. การเขียนเขียนของเจ้าหน้าที่เกษตร	2.39	ไม่พอใจ
19. เจ้าหน้าที่เกษตรช่วยแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น	2.60	ไม่พอใจ
20. การให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำจากโครงการฯ	4.68	พอใจมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลักษณะของโครงการฯ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับเจตคติ
21. ข้อกำหนดในการผ่อนชำระเงินกู้จาก โครงการฯ	4.75	พอใจมาก
22. จำนวนสมาชิกที่เข้าร่วม โครงการฯ	4.12	พอใจ
23. ความสะดวกในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการฯเมื่อมีปัญหา	2.43	ไม่พอใจ
24. รายได้ที่ได้รับหลังจากการเข้าร่วมโครงการฯ	4.66	พอใจมาก
เจตคติเฉลี่ยรวม	4.21	พอใจมาก

หมายเหตุ :

ช่วงคะแนนเฉลี่ย

4.21 - 5.00

3.41 - 4.20

2.61 - 3.40

1.81 - 2.60

1.00 - 1.80

หมายถึง

พอใจมาก

พอใจ

ไม่แน่ใจ

ไม่พอใจ

ไม่พอใจมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 แสดงผลการวัดเจตคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างระบบการผลิตการเกษตรจำแนกตามเจตคติที่มีต่อประเด็นคำถาม

ลักษณะของโครงการ/ข้อความที่	ไม่พอใจมาก		ไม่พอใจ		ไม่แน่ใจ		พอใจ		พอใจมาก		Mean
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
											N = 48
1	-	-	-	-	-	-	32	66.67	16	33.33	4.33
2	-	-	-	-	1	2.08	35	72.91	12	25.00	4.16
3	-	-	-	-	-	-	30	62.50	18	37.50	4.37
4	-	-	-	-	-	-	26	54.17	22	45.83	4.45
5	-	-	-	-	-	-	7	14.58	41	85.42	4.85
6	-	-	2	4.17	-	-	15	31.25	31	64.58	4.39
7	-	-	2	4.17	-	-	20	41.67	26	54.17	4.56
8	-	-	1	2.08	-	-	9	18.75	38	79.17	4.75
9	-	-	-	-	-	-	19	39.58	29	60.42	4.60
10	-	-	-	-	-	-	5	10.42	43	89.58	4.89
11	-	-	-	-	-	-	25	52.08	23	47.92	4.48
12	-	-	-	-	-	-	15	31.25	33	68.75	4.37
13	-	-	-	-	-	-	20	41.67	28	58.33	4.58
14	-	-	-	-	1	2.08	26	54.17	21	43.75	4.41
15	-	-	-	-	-	-	35	72.91	13	27.08	4.27
16	-	-	1	2.08	3	6.25	35	72.91	9	18.75	4.08
17	-	-	-	-	-	-	36	75.00	12	25.00	4.25
18	5	10.42	31	64.58	-	-	12	25.00	2	4.17	2.39
19	5	10.42	26	54.17	-	-	17	35.42	-	-	2.60
20	-	-	-	-	-	-	15	31.25	33	68.75	4.68
21	-	-	-	-	-	-	12	25.00	36	75.00	4.75
22	-	-	-	-	-	-	42	87.00	6	12.50	4.12
23	5	10.42	32	66.67	-	-	7	14.58	4	8.83	2.43
24	-	-	-	-	1	2.08	14	29.17	33	68.75	4.66

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้มีการเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต Grand Mean 4.21 เป็นการคำนวณค่าเฉลี่ยจากข้อมูลทั้งหมด ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการ

เกษตรกร

จากการสำรวจพบว่าเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ประสบกับปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัญหาพื้นที่ทำการเกษตร สภาพพื้นที่ของเกษตรกรไม่อำนวยต่อการปลูกพืช เนื่องจากพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นามาก่อนดินจึงไม่ค่อยเหมาะสมที่จะปลูกไม้ยืนต้น ถึงแม้ว่าจะมีการไถพรวนแล้วก็ตามปัญหาดังกล่าวสามารถแยกรายละเอียดได้ดังนี้

1.1 ปัญหาดินเป็นกรดและดินเค็ม เกษตรกรหลายรายพบว่าดินในพื้นที่ของตนเป็นดินเปรี้ยวเมื่อทำการปลูกปาล์มน้ำมันทำให้โตช้า ส่วนปัญหาดินเค็มนั้นจะประสบกับเกษตรกรที่มีพื้นที่ติดกับทะเล

1.2 ปัญหาพื้นที่ลุ่ม มีน้ำท่วมถึงในฤดูฝน แม้ว่าจะทำการยกร่องแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถขจัดปัญหานี้ไปได้

1.3 ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ จากการสำรวจพบว่าเกษตรกร 31.25% ประสบกับปัญหานี้ เนื่องจากมีพื้นดินเป็นดินกรวด ทราย และดินเหนียวจัด พืชที่ปลูกโตช้ามาก ทำให้ได้ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร

2. แรงงาน จะเห็นได้จากจำนวนแรงงานของเกษตรกรจากผลการวิจัยสภาพกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ที่พบว่าแรงงานเฉลี่ยมีประมาณ 3 คน และเกษตรกรส่วนมากมีแรงงานเพียง 2 คนเท่านั้น ซึ่งไม่เพียงพอ ต่อการจัดการพื้นที่เกษตรกรรมที่เข้าร่วมโครงการฯ

3. พันธุ์พืชที่ได้รับจากโครงการฯ มีการกลายพันธุ์ไม่ตรงตามพันธุ์ทำให้เกษตรกรได้ผลผลิตไม่ดี เสียเวลาและเงินทุนในการดูแลรักษา เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่าเจ้าหน้าที่เกษตรกรควรให้ความสำคัญต่อพืชที่นำมาให้เกษตรกรมากกว่านี้ เพราะพันธุ์พืชต่าง ๆ จะให้ผลระยะยาวต่อเกษตรกรและต่อโครงการฯ

4. ปัญหาด้านการตลาด ผลผลิตของเกษตรกรเช่นพืชผักและไม้ผลที่ออกมาได้แก่กล้วย เป็นต้น ไม่มีตลาดจำหน่ายหากจะต้องนำไปขายในตัวจังหวัดแล้วทำให้เสียค่าใช้จ่ายมากไม่คุ้มทุนเกษตรกรจึงต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยประสานงานกับผู้ซื้อผลผลิต และสนับสนุนด้านการตลาดให้มากขึ้น

5. เกษตรกรที่ประสบปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชร้อยละ 58.33 ของเกษตรกรทั้งหมดที่เข้าร่วมโครงการฯ เนื่องจากเกษตรกรยังไม่มีวิธีการจัดการที่ดี ขาดความรู้ ความชำนาญในพืชใหม่ ที่เพิ่งนำมาปลูกเป็นปัญหาที่พบจึงต้องการให้เจ้าหน้าที่ให้ความรู้ และแนะนำวิธีการจัดการแก้ปัญหาดังกล่าว

6. เกษตรกรที่พบถึงปัญหาความแห้งแล้ง มีร้อยละ 66.67 เนื่องจากพื้นที่โดยรวมของอำเภอเสนา เป็นที่สูงดังนั้น การกักเก็บน้ำจึงได้ผลไม่ดีเท่าที่ควรเกษตรกรจะไม่มีน้ำใช้ทำการเกษตรในฤดูแล้งบางครั้ง อาจทำให้พืชที่ปลูกตายด้วย เกษตรกรเสนอแนะว่าควรมีการขุดสระน้ำให้ลึกมากขึ้นเพื่อสามารถเก็บน้ำได้นานขึ้น เพื่อเป็นการลดปัญหาความแห้งแล้งให้ลดน้อยลง

7. ปัญหาการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ พบว่าเกษตรกรจำนวนร้อยละ 25.00 ไม่สามารถติดต่อเจ้าหน้าที่เกษตรได้ทันเวลาที่ เนื่องจากอยู่ใกล้สำนักงานเกษตรและบางครั้งไปหาเจ้าหน้าที่เกษตร ไม่พบ ทำให้ไม่สามารถได้รับคำแนะนำหรือข้อมูลต่าง ๆ มาแก้ปัญหาได้ทันเวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปและขอเสนอแนะ

Summary and Recommendation

สรุปผลการศึกษา (Summary)

การศึกษาเจตคติของเกษตรกร ที่มีต่อโครงสร้างระบบการผลิตการเกษตร ในอำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ปี พ.ศ. 2537 - 2539 มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจ และ สังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างระบบการผลิตการเกษตร
2. เพื่อศึกษาเจตคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

ผู้ให้ข้อมูลคือเกษตรกรทั้งหมด ผู้เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร ในอำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ในปี พ.ศ. 2537-2539 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ ทำการสำรวจในเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2539 จากนั้นทำการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม พ.ศ. 2540

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี เป็นเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 49 ปี อายุสูงสุด 71 ปี และต่ำสุด 30 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 72.91 ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ในแต่ละครอบครัวมีแรงงาน เฉลี่ยประมาณ 3 คน เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 81.25 มีรายได้เพิ่มขึ้น หลังจากเข้าร่วมโครงการฯ แต่รายได้ที่เพิ่มขึ้นจะแตกต่างกันออกไป เฉลี่ยแล้วเพิ่มขึ้น ประมาณ 7,292 บาทต่อปี รายได้ที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่ได้จากการปลูกพืชเสริม พืชหลักตามโครงการฯ เช่น กล้วย พริกไทย พริกและผักต่างๆ เกษตรกรทั้งหมดที่เข้าร่วมโครงการ มีที่ดินเป็นของตนเอง และ ในการลงทุนการผลิต เกษตรกรร้อยละ 72.91 ใช้ทุนของตนเองร่วมกับการกู้ ธ.ก.ส. ส่วนที่เหลือร้อยละ 21.1 ใช้ทุนของตนเองทั้งหมด ในการดำเนินการผลิต เกษตรกรทั้งหมด มีเครื่องจักรกลเป็นของตนเอง แต่เครื่องมือบางอย่างเกษตรกรต้องเช่า เช่น รถแทรกเตอร์ มีจำนวนผู้เช่าถึงร้อยละ 93.75 ในการทำการเกษตรตามโครงการฯ เกษตรกรร้อยละ 81.25 อาศัยน้ำฝนและสระน้ำในไร่นา ร้อยละ 10.42 ใช้น้ำฝนและแหล่งน้ำธรรมชาติ และไม่มีเกษตรกรรายใดเลยที่ใช้น้ำบาดาล และ น้ำจากระบบชลประทาน กิจกรรมการเกษตรที่ทำในพื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ ฯ มีเกษตรกรร้อยละ 89.58 ทำนาปรัง ร้อยละ 10.41 เคย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปลูกปาล์มน้ำมันมาก่อน ส่วนหลังเข้าร่วมโครงการฯ เกษตรกรร้อยละ 62.50 ปลูกไม้ผล ร้อยละ 37.50 ปลูกปาล์มน้ำมัน จากการสัมภาษณ์ พบว่าพื้นที่เดิมของเกษตรกรร้อยละ 89.58 เคยเป็นพื้นที่นาไม่เหมาะสม และร้อยละ 10.41 เป็นพื้นที่ว่างเปล่า

ผลการศึกษาเกี่ยวกับเจตคติ ของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร พบว่าเกษตรกรในอำเภอเสีงา จังหวัดตรัง มีเจตคติพอใจมากต่อโครงการฯ โดยมีคะแนนเฉลี่ยระดับ 4.21

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร สรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาพื้นที่การเกษตร
 - 1.1 ดินเป็นกรดและดินเค็ม
 - 1.2 ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
 - 1.3 พื้นที่ลุ่มน้ำท่วมถึง
2. ปัญหาขาดแคลนแรงงาน
3. ปัญหาพันธุ์พืชที่ได้รับแจกจากโครงการฯ มีลักษณะไม่ตรงตามพันธุ์
4. ปัญหาทางด้านการตลาด เช่น ตลาดรับซื้อผลผลิตมีน้อย
5. ปัญหาโรคแมลงและศัตรูพืช
6. ปัญหาความแห้งแล้ง
7. ปัญหาการติดต่อกับเจ้าหน้าที่เกษตร ไม่สะดวกและไม่ทันเวลาเมื่อต้องการความช่วยเหลือ

ช่วยเหลือ

ข้อเสนอแนะ (Recommendation)

ในการทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประสบการณ์หลายอย่างจากการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ในการวิจัยต่างๆ ครั้งต่อไปให้ดีขึ้น ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. เกษตรกรควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับพืชเกษตรที่กำลังจะปลูกอย่างจริงจังก่อนที่จะทำการปลูกจริงๆ
2. การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรของเกษตรกรควรเกิดจากความตั้งใจจริงที่จะปรับเปลี่ยน โครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร
3. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการควรที่จะให้ความสำคัญกับทุกๆกิจกรรมของโครงการให้มาก เพื่อความสำเร็จของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การประกอบกิจกรรมทางการเกษตรควรมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า เพื่อที่จะได้ลดหรือแก้ปัญหาได้ทันที่
5. โครงการที่ดีต้องมาจากความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัย

1. ผู้วิจัยควรทราบถึงช่วงเวลาในการทำวิจัยที่แน่นอนเพื่อที่จะสามารถวางแผนการวิจัยได้อย่างรัดกุมและต้องเผื่อเวลาในการผิดพลาดไว้ด้วย
2. ต้องทราบถึงช่วงระยะเวลาที่เกษตรกรว่างจากการทำงานเพื่อง่ายต่อการพบปะกับเกษตรกรในการสำรวจข้อมูล
3. ในการสัมภาษณ์ ควรมีหลักและวิธีการที่จะเก็บข้อมูลในลักษณะของการพูดคุยแบบธรรมชาติรวมทั้งต้องสังเกตกิริยาท่าทางและลักษณะการตอบแบบสัมภาษณ์ของเกษตรกรเพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่แท้จริงของเกษตรกรด้วย
4. การสัมภาษณ์ไม่ควรเปิดโอกาสให้เกษตรกรเตรียมคำตอบไว้ล่วงหน้าเพราะจะทำให้เกิดการบิดเบือนของข้อมูล แต่จะต้องสร้างความเป็นกันเองกับเกษตรกร
5. ในการทำการวิจัยควรมีข้อมูลโดยรวมจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องทำการวิจัย
6. ในการทำการวิจัยควรทำอย่างต่อเนื่องไม่ควรหยุดบ้างทำบ้างเพราะจะทำให้การเรียบเรียงผลการวิจัยไม่ต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป (Recommendation for Further Study)

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรนั้นมีหลายสาเหตุที่น่าจะมีการทำการวิจัยในครั้งต่อไปเพื่อยืนยันถึงผลที่แท้จริงของโครงการนี้ ซึ่งผู้ทำการวิจัยขอเสนอความคิดเห็นไว้ดังต่อไปนี้

1. ควรทำการศึกษาถึงเจตคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ
2. ควรทำการศึกษาถึงประสิทธิภาพของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยแค่ไหน
3. ควรศึกษาถึงรายละเอียดแต่ละประเด็น ๆ ในข้อกำหนดของโครงการฯ ว่าเกษตรกรมีความคิดเห็นอย่างไรในแต่ละพื้นที่ อาจทำให้ได้ข้อมูลละเอียดขึ้นอันจะเป็นผลไปสู่การปรับปรุงโครงการฯ ให้สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

- เชิดศักดิ์ โฉมาสินธุ์. 2527. ระเบียบการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร .
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2531. ระเบียบการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประคอง กรรณสุด. 2527. การวิจัยคำนวณภาษา BASIC. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- พยอม วงศ์สารศรี. 2526. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานพิมพ์สารเศรษฐ.
- ไพศาล หวังพานิช. 2526. การวัดผลการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- มนันยา เตชะธิตี. 2527. ทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการประกันภัยพืชผล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์. 2533. สารคำสอนวิชา วท 306 การวัดทัศนคติเบื้องต้น. ชลบุรี. ภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรรณีย์ สุจิระ. 2515. ทัศนคติของเกษตรกรที่เกี่ยวกับงานส่งเสริมการเกษตรในโครงการโภชนาการชนบท จังหวัด อุบลราชธานี พ.ศ. 2511. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมบูรณ์ จิตพงษ์. 2523. เทคนิคการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สุชา จันทร์อม. 2537. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2534. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์.
- เสริมศักดิ์ รักบำรุง. 2539. เจตคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างระบบการผลิตการเกษตร ในอำเภอบางละมุง จังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษ. ภาควิชาเทคนิคเกษตร. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักงานปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร. 2537. โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรปี 2537-2539. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร.

สำนักงานปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร. 2537 แผนโครงสร้างระบบการผลิตการเกษตรในควมรับผิดชอบของกรมส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร.

อดิษฐ์ วิริยะประสพโชค. 2525. การศึกษาศักยภาพของเกษตรกรต่อโครงการปรับปรุงระบบการส่งเสริมการเกษตรแห่งชาติ: ศึกษาเฉพาะกรณี. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวกที่ 1

ข้อมูลโดยทั่วไปของอำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

1. สภาพทั่วไปของอำเภอ

1.1 สถานที่ตั้ง

ที่ตั้งที่ว่าการอำเภอสิเกา ตั้งอยู่ หมู่ที่ 1 ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง อยู่ห่างทิศตะวันตกของจังหวัดตรัง ห่างจากศาลากลางจังหวัดตรังตามทางหลวงหมายเลข 4046 ตรัง - ควนกูน ประมาณ 34 กิโลเมตร

1.2 เนื้อที่

อำเภอสิเกา จังหวัดตรังมีเนื้อที่ 547 ตารางกิโลเมตร หรือ 341,875 ไร่

1.3 อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง และอำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง และ ทะเลอันดามัน

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอวังวิเศษ และอำเภอเมือง จังหวัดตรัง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับมหาสมุทรอินเดีย

1.4 ประชากร

มีประชากรทั้งสิ้น 28,246 แยกเป็นชาย 14,467 คน เป็นหญิง 13,777 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ยต่อพื้นที่ประมาณ 52 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวนครอบครัว 5,757 ครอบครัว ความหนาแน่นบ้านเฉลี่ย 11 หลังคาเรือน/ตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 1 แสดงการแยกประชากรเป็นรายตำบลในอำเภอสิเกา

ลำดับที่	ตำบล	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
1	กะลาเส	3,242	3,029	6,271
2	เขาไม้แก้ว	2,534	2,431	4,965
3	บ่อหิน	3,469	3,367	6,836
4	นาเมืองเพชร	2,314	2,161	4,474
5	ไม้ฝาด	2,910	2,789	5,699
รวม	5	14,469	13,777	28,246

ที่มา : ที่ทำการปกครองอำเภอสิเกา (ฝ่ายทะเบียนราษฎร)

(ข้อมูลสิ้นสุดเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2538)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 การปกครอง

อำเภอเสนาแบ่งเขตการปกครองตาม พรบ. ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457

เป็น 5 ตำบล 39 หมู่บ้าน และมีสุขาภิบาล 2 แห่ง ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงการแบ่งเขตการปกครองของอำเภอเสนา

ลำดับที่	ตำบล	หมู่บ้าน	สุขาภิบาล	เทศบาล	หมายเหตุ
1	กะลาเส	8	1	-	สุขาภิบาล 2 แห่ง คือ
2	เขาไม้แก้ว	9	-	-	
3	บ่อหิน	8	1	-	1. สุขาภิบาลเสนา 2. สุขาภิบาล ควนขุน
4	นาเมืองเพชร	7	-	-	
5	ไม้ฝาด	7	-	-	
รวม	5	39	2	-	

ที่มา : ที่ทำการปกครองอำเภอเสนา

1.6 ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะสูงๆต่ำๆ ลาดจากทิศตะวันออกลงไปทิศทางตะวันตกทิศเหนือมีภูเขาและเนินสูง ป่าไม้ ลำธาร และ ลำคลองต่างๆ บริเวณทะเลมีป่าชายเลนเป็นส่วนใหญ่มีแม่น้ำลำธารสายสั้นๆ สภาพดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย คุณภาพค่อนข้างต่ำ

1.7 ลักษณะภูมิอากาศ

แบ่งตามลักษณะอากาศของประเทศไทย ออกเป็น 3 ฤดู

1. ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือน พฤษภาคมระยะนี้อยู่ห่างจากฤดูมรสุม อากาศเริ่มร้อนอากาศร้อนจัดในเดือนมีนาคม (34.6)

2. ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มามรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งเป็นมรสุมร้อนและชื้นจากมหาสมุทรอินเดียพัดปกคลุมทำให้มีฝนตกนาน

3. ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ในระยะนี้มีมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเย็นและแห้ง จากประเทศจีน พัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้อุณหภูมิลดลงและมีอากาศหนาวเย็น เนื่องจากอำเภอเสนาอยู่ทางด้านข้างชายฝั่งตะวันตกของภาคใต้อุณหภูมิลดลงเล็กน้อยเป็นครั้งคราวอากาศไม่สู้จะหนาวเย็นมากนัก อุณหภูมิสูงสุดในเดือน มีนาคม (34.6) อุณหภูมิต่ำสุดอยู่ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์(20.0) อุณหภูมิเฉลี่ย (27.3)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวกที่ 3

แบบสัมภาษณ์

เจตคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง พ.ศ.2539

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม

คำชี้แจง ให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง () หรือเติมข้อความตรงกับความเป็นจริง

ชื่อ _____ นามสกุล _____

บ้านเลขที่ _____ หมู่ที่ _____

ตำบล _____ อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง

1. อายุ _____ ปี

2. ระดับการศึกษาชั้นสูงสุด

() ไม่ได้รับการศึกษา

() ประถมศึกษาปีที่ 4

() มัธยมศึกษา

() สูงกว่ามัธยมศึกษา

3. จำนวนแรงงานภายในครอบครัวที่ทำการเกษตร _____ คน

4. รายได้เฉลี่ยต่อปี

- ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ _____ บาท

- หลังเข้าร่วมโครงการฯ _____ บาท

5. ลักษณะการถือครองที่ดินที่เข้าร่วมโครงการฯ

() ของตนเอง

() เช่าผู้อื่น

() ของตนเอง และ เช่าผู้อื่น

() อื่นๆ ระบุ _____

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

() ของตนเอง

() ฤ ช.ภ.ศ.

- () จากญาติพี่น้อง () ผู้สหกรณ์การเกษตร
 () ผู้นำการพานิช () อื่นๆ ระบุ _____

7. เครื่องจักรกลการเกษตรที่มี (ตอบได้มากกว่า 1 อย่าง)

- () เครื่องสูบน้ำ () เครื่องนวด
 () เครื่องเกี่ยว () รถแทรกเตอร์
 () รถไถเดินตาม () รถบรรทุก 4 ล้อ
 () รถบรรทุก 6 ล้อ ขึ้นไป () ไม่มีแต่เช่า ระบุ _____
 () อื่นๆ ระบุ _____

8. แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 อย่าง)

- () น้ำฝนอย่างเดียว () สระน้ำในไร่นา
 () แหล่งน้ำธรรมชาติ () น้ำบาดาล
 () น้ำชลประทาน

9. กิจกรรมการเกษตรที่ทำ

- ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ ระบุ _____
 - หลังจากเข้าร่วมโครงการฯ แล้ว ระบุ _____

10. พื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ เดิมเคยมีสภาพเป็น

- () ที่นาไม่เหมาะสม
 () ที่ว่างเปล่า
 () อื่นๆ ระบุ _____

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 เจตคติของเกษตรกรที่มีต่อ โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย ✓/ลงในช่องคำตอบที่ท่านมีความเห็นตรงกับข้อความข้างล่างนี้

ลักษณะของโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตทางการเกษตร	ไม่พอใจมาก	ไม่พอใจ	ไม่แน่ใจ	พอใจ	พอใจมาก
1.การประชาสัมพันธ์โครงการฯต่อเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย					
2.วิธีการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ					
3.การฝึกอบรมผู้เข้าร่วมโครงการฯ					
4.การสำรวจพื้นที่ของเกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการฯ					
5.การวางแผนก่อนการเพาะปลูก และ เลี้ยงสัตว์					
6.พันธุ์ที่ได้รับแจกจากโครงการฯ					
7.การแนะนำการจัดสรรพื้นที่เพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์จากเจ้าหน้าที่เกษตร					
8.การจัดการขอประทานในแปลง 10% ของพื้นที่ทั้งหมด					
9.พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ที่โครงการฯระบุ					
10.การให้เกษตรกรตัดสินใจเลือกพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่จะปลูกเอง					
11.การส่งเสริมให้ปรับเปลี่ยนระบบการผลิตแบบเดิมเป็นแบบใหม่					
12.ระบบการทำเกษตรแบบใหม่ที่โครงการฯนำเสนอ					
13.การนำเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้					
14.การที่เจ้าหน้าที่จัดหาตลาดบางส่วนให้					
15.การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกในโครงการ					
16.การนำผลิตผลบางส่วนมาแปรรูป					
17.การรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ					
18.การเยี่ยมชมของเจ้าหน้าที่ กษศร					
19.เจ้าหน้าที่ช่วยแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น					
20.การให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำจากโครงการฯ					
21.ข้อกำหนดในการผ่อนชำระเงินกู้จากโครงการฯ					
22.จำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการฯ					
23.ความสะดวกในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการเมื่อมีปัญหา					
24.รายได้ที่ได้รับหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของโครงการส่งเสริมอาชีพทางการศึกษาเท่านั้น ม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ 24.รายได้ที่ได้รับหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ แปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคของโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรตามความเป็นจริง
ในการเข้าร่วมโครงการฯ และหลังเข้าร่วมโครงการฯท่านมีปัญหาอะไรบ้างหรือไม่

ปัญหา

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ข้อเสนอแนะ

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้